

موضوع تدریس: بهداشت مادر و کودک، تغذیه، آموزش بهداشت و تنظیم خانواده
گروه هدف: دانشجویان ترم ۳ کارشناسی ارشد مامایی (گرایش بهداشت مادر و کودک)
نوع و امد: ۲ واحد نظری (۳۴ ساعت) پیشنیا: مامایی - نوزادان
مسئول درس: شهلا نورانی مدرسین: شهلا نورانی و نسرين باغداری

هدف کلی:

بالا بردن سطح دانش فراگیران و کاربرد مطالب علمی در ارائه خدمات بهداشت مادر و کودک، بهداشت قبل از ازدواج، دوران بارداری، مین زایمان، بعد از زایمان، تنظیم خانواده، بهداشت نوزاد و کودک

اهداف اختصاصی:

در پایان این درس از دانشجو انتظار می رود:

۱. اهداف بهداشت مادر و کودک را بیان کند.
۲. طرق مختلف ارائه خدمات بهداشت مادر و کودک در ایران و جهان را با هم مقایسه کند.
۳. اهمیت مشاوره پیش از ازدواج و نحوه ارائه خدمات در کشور را شرح دهد.
۴. نکات تازه در مورد مراقبتهای دوران بارداری را شرح دهد.
۵. نکات تازه در مورد مراقبتهای مین و بعد از زایمان را توضیح دهد.
۶. اهمیت استفاده از منمنی رشد و نحوه رسم و تفسیر آن را شرح دهد.
۷. تستهای تکاملی را نام برده و به اختصار شرح دهد.
۸. مشفصات و علائم نوزاد سالم را نام ببرد.
۹. مراقبتهای لازم از نوزاد پرفطر را توضیح دهد.
۱۰. انواع واکسن ها را بیان کند و در هر نوع واکسن، واکسن های مربوط به آن را نام ببرد.
۱۱. برنامه ایمن سازی کودک را مطابق آخرین دستورالعمل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی شرح دهد.
۱۲. رشد و تکامل نوزاد و کودک را در دوره های مختلف سنی و موزه های مختلف رشدی (نوزادی، شیرفوارگی، نوپایی، پیش دبستانی و دبستانی) را با یکدیگر مقایسه کند.
۱۳. اصول مهم تغذیه کودک از یک سالگی تا سن دبستان را شرح دهد.
۱۴. عوامل مؤثر بر اختلال رشد و تکامل کودک را بیان نماید.
۱۵. بیماریهای شایع کودکان را نام برده و راههای پیشگیری و مراقبت بهداشتی - درمانی آن را توضیح دهد.
۱۶. یک برنامه براساس فرآیند آموزش بهداشت به منظور آموزش به مادر در مورد مراقبت از کودک تهیه نماید.
۱۷. مدیریت برنامه های بهداشتی، نقش آن در برنامه ریزی، اجرا، پایش و ارزشیابی برنامه های بهداشتی را شرح دهد.

۱۸. سافتار و روند تغییرات جمعیت و سافتمان سنی جمعیت و عوامل مؤثر بر سافتمان و مرکات جمعیت (فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی) را توضیح دهد.

۱۹. شافص های بهداشتی مربوط به میزان مرگ و میر نوزادان، کودکان، مادران و طرق پیشگیری از مرگ و میر آنان را شرح دهد.

۲۰. رابطه تنظیم خانواده با سلامت مادر و کودک را بیان کند.

۲۱. انواع روشهای ترکیبی پیشگیری از بارداری را نام برده، ترکیب، مکانیسم اثر، موارد مصرف، منع مصرف، مزایا، عوارض و راههای درمان، چگونگی مصرف، فراموشی، آموزش های لازم و مراقبتهای مربوطه را توضیح دهد.

۲۲. انواع روشهای تزریقی و کاشتنی پیشگیری از بارداری را نام برده و ترکیب، مکانیسم اثر، موارد مصرف، منع مصرف، عوارض و نحوه درمان آن، آموزش های لازم و مراقبتهای مربوطه را شرح دهد.

۲۳. آزمایشات و معاینات لازم و پیگیری ویزیت های بعد را قبل از شروع روشهای هورمونی، طبق آخرین دستورالعمل روشهای پیشگیری از بارداری بیان کند.

۲۴. انواع روشهای سدی پیشگیری از بارداری را نام برده، مکانیسم اثر، موارد مصرف، منع مصرف، عوارض و نحوه درمان، آموزش های لازم و مراقبتهای مربوطه را با یکدیگر مقایسه کند.

۲۵. روشهای جراحی پیشگیری از بارداری را نام برده، عوارض، آموزش های لازم و مراقبتهای مربوطه را با یکدیگر مقایسه کند.

۲۶. آزمایشات و معاینات لازم قبل از روش های جراحی پیشگیری از بارداری را طبق آخرین دستورالعمل روشهای پیشگیری از بارداری بیان کند.

۲۷. روش های طبیعی پیشگیری از بارداری را نام برده و آموزش های لازم را شرح دهد.

۲۸. انواع IUD ها را نام ببرد، مکانیسم اثر، موارد استفاده و منع استفاده، عوارض و راههای درمان را توضیح دهد.

۲۹. آزمایشات و معاینات لازم را طبق دستورالعمل روشهای پیشگیری از بارداری قبل از IUD گذاری و نکات مهم در پیگیری های بعد را توضیح دهد.

۳۰. تکنیک آی یو دی گذاری را طبق آخرین دستورالعمل وزارت بهداشت و درمان به اقتصار شرح دهد.

۳۱. روش های اورژانس پیشگیری از بارداری را نام برده، نحوه مصرف، عوارض و نحوه درمان آن و درصد شکست و آموزش های لازم را توضیح دهد.

۳۲. روشهای پیشگیری از بارداری مناسب را در موالی منوپوز و پس از منوپوز شرح دهد.

۳۳. روشهای نوین پیشگیری از بارداری را بیان کند.

۳۴. نقش ماما، خانواده، مراکز بهداشتی - درمانی را در اجرای برنامه های بهداشت و تنظیم خانواده توضیح دهد.

محتوا و ترتیب ارائه درس:

هفته	تاریخ	موضوع	مجری
جلسه اول		تعریف بهداشت مادر و کودک، هدف و دامنه بهداشت مادر و کودک، تأثیر عوامل اقتصادی بر بهداشت مادر و کودک، طرق مختلف ارائه خدمات بهداشت مادر و کودک	شهلا نورانی
جلسه دوم		- مشاوره پیش از ازدواج	در درس بارداری و زایمان

تدریس شده است.	- تازه های مراقبتهای دوران بارداری - تازه های مراقبتهای مین و بعد از زایمان - پایش رشد		
شهلا نورانی + دانشجو	رشد و تکامل (از تولد تا ۶ سالگی)		جلسه سوم
شهلا نورانی + دانشجو	- رشد و تکامل (از ۷ تا ۱۲ سالگی) - تغذیه کودک از یکسالگی تا سنین مدرسه		جلسه چهارم
شهلا نورانی + دانشجو	- FTT - سوء تغذیه - رابطه تغذیه با عفونت		جلسه پنجم
شهلا نورانی + دانشجو	آموزش بهداشت		جلسه ششم
شهلا نورانی + دانشجو	واکسیناسیون		جلسه هفتم
شهلا نورانی + دانشجو	سافتار و روند تغییرات جمعیت، سیاست جمعیتی		جلسه هشتم
نسرين باغداری	- مروری بر بهداشت تنظیم خانواده و رابطه آن با سلامت مادر و کودک - نقش ماما، خانواده، مراکز بهداشتی - درمانی در اجرای برنامه های بهداشت و تنظیم خانواده		جلسه نهم
نسرين باغداری + دانشجو	روشهای ترکیبی پیشگیری از بارداری		جلسه دهم
نسرين باغداری + دانشجو	روش های پروژسترونی پیشگیری از بارداری (قرص، کاشت، تزریقی)		جلسه یازدهم
نسرين باغداری + دانشجو	آی یو دی و روش های طبیعی پیشگیری از بارداری		جلسه دوازدهم
نسرين باغداری + دانشجو	روش های سد کننده (کاندوم، دیافراگم، کلاهک، اسفنج، فلیم، اسپرم کش ها)		جلسه سیزدهم
نسرين باغداری	روش های جراحی و اورژانس پیشگیری از بارداری، روش نوین پیشگیری از بارداری		جلسه چهاردهم
پزشک	نوزاد سالم، نوزاد نارس و نوزادان پرمطر		جلسه پانزدهم
پزشک	افتلالات رشد و تکامل، تستهای تکاملی		جلسه شانزدهم
پزشک	بیماریهای شایع کودکان (اسهال، استفراغ، عفونتهای هاد تنفسی، یبوست، کولیک، نفخ، دندان در آوردن)		جلسه هفدهم

روش تدریس:

سفرانی، پرسش و پاسخ، کنفرانس دانشجویی، ارائه ژورنال کلاب بر اساس (EBM)، ارائه مشاوره ها به صورت

Roll Playing

وظایف و تکالیف دانشجو:

- مضور منظم و به موقع در کلاس درس
- مطالعه مطالب مشخص شده توسط استاد مربوطه
- مشارکت فعال در بحث های کلاس
- تهیه و ارائه کنفرانس ها و مطالب تعیین شده توسط استاد مربوطه

روش ارزشیابی دانشجویی:

✓	ارزشیابی تکوینی	۲۰ درصد
✓	مضور فعال در کلاس و مشارکت در پرسش و پاسخ	۱۰ درصد
✓	ارائه کنفرانس و ژورنال کلاب	۲۰ درصد
✓	امتحان پایان ترم و Self-Assessment	۵۰ درصد

منابع:

- Cunningham, Macdonald, Williams obstetrics, 23Ed, apple tone & lange, 2010.
- Varney, H; [et al]. "varney`s midwifery." 4Thed. Boston: Jones and Bartlet pub, 2004.
۳. آرزومانیانس، سونیا. رشد و تکامل انسان. چاپ دوم. تهران: انتشارات نور و دانش. ۱۳۸۱
۴. استقامتی، عبدالرضا و همکاران. زنجیره سرما. وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی
۵. آقاملایی، تیمور. اصول و کلیات خدمات بهداشتی. انتشارات اندیشه رفیع، چاپ دوم، ۱۳۸۴
۶. انجمن تغذیه ایران. راهنمای رژیم درمانی. زیر نظر فریبا شیخ. تهران: الباب، چاپ اول، ۱۳۸۰
۷. باقیانی مقدم. امراض پوش. اصول و کلیات خدمات بهداشتی. انتشارات سبمان، چاپ اول، ۱۳۸۵
۸. برنامه و راهنمای ایمن سازی مصوب کمیته کشوری ایمن سازی، ویرایش هفتم، ۱۳۸۸
۹. بهرمن، رشد و تکامل نلسون ۲۰۰۴. ترجمه دکتر عارف کرباسی، با نظارت دکتر بهروز جلیلی. تهران: انتشارات اندیشه رفیع. ۱۳۸۲
۱۰. بهنوری زهرا. مبانی بهداشت جامعه، تهران، بشری. ۱۳۸۱
۱۱. پارک. جان اورت. پارک. ک. درسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی جلد ۴. بیماریهای مزمن غیرواگیردار و بیماریهای واگیردار شایع. ترجمه دکتر مسین شجاعی تهرانی زیر نظر دکتر مسین ملک افضل. ویرایش ۱۷، تهران: انتشارات سماط، چاپ اول، ۱۳۸۴
۱۲. پارک. جان اورت، پارک. ک. درسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی جلد ۲. کلیات خدمات بهداشتی. ترجمه دکتر مسین شجاعی تهرانی زیر نظر دکتر مسین ملک افضل. ویرایش ۱۷، تهران: انتشارات سماط، چاپ چهارم، ۱۳۸۷
۱۳. جانانان برک. بیماریهای زنان نواک. ترجمه: ولدان مهرناز، امید گوران اوریمی، رامین رفیعی. تهران: نسل فردا، ۱۳۸۶.
۱۴. رابینسون. اصول تغذیه رابینسون. ترجمه: ناهید فلدی. تهران: سالمی، چاپ دوم. ۱۳۷۹
۱۵. رابینسون، جان. ام. مبانی تغذیه و تغذیه درمانی. ترجمه اعظم قربانی. تهران: شهرآب، چاپ اول، ۱۳۸۳
۱۶. کتیلن، ماهان. سیلویا، استامپ. تغذیه و رژیم درمانی کراوس. ترجمه سیمین وثوق. تهران: میان، چاپ دوم، ۱۳۸۴
۱۷. لئون، اسپیروف. مارک ا، فرتیس. آندوکرینولوژی بالینی زنان و ناباروری. ترجمه: قاضی جهانی بهرام. تهران: گلبن، ۲۰۱۰.
۱۸. ممدی، ناصر و همکاران، آموزش بهداشت (آشنایی با مفاهیم کاربردی). تهران: همراوش، چاپ دوم، ۱۳۸۴
۱۹. نلسون، مبانی طب کودکان نلسون. ترجمه محمد رممتی. ممد رفیع فورگامی. شماره اناری. علیرضا رضایی. انتشارات اندیشه رفیع، تهران ۱۳۸۵
۲۰. نوری شادکام، م. اعرافی، ع. رشد و تکامل کودکان از بدو تولد تا ۵ سالگی. انتشارات یزد، تهران، ۱۳۸۶